

**CO SE DÁ ZMĚŘIT V PSYCHOLOGII A
PEDAGOGICE?**

PSYCHOMETRIKA

Psychometrika je disciplína zaměřená na tvorbu, adaptaci, úpravy a hodnocení psychodiagnostických metod.

Obor zabývající se teoretickými otázkami měření v psychologii, a teprve druhotně aplikací těchto teoretických principů v praxi.

K tomu účelu používá množství matematických a statistických postupů, které byly v průběhu vývoje této disciplíny vytvářeny pro konkrétní potřeby psychologické praxe.

Normativní měření – výsledky jsou interpretovány z hlediska chování či výkonů jiných osob ve stejné situaci

Ipsativní měření – se interpretuje na základě výkonu stejné osoby v různých situacích

STEVENSOVA DEFINICE MĚŘENÍ

**Měření jako přiřazování číselic
objektům a událostem na
základě pravidel (přesně
definovaných)**

MĚŘENÍ = PŘIŘAZOVÁNÍ!??

PŘIŘAZOVÁNÍ

- × Jaký význam má **změřit** pohlaví?
- × Nebo národnost?

MĚŘENÍ V PSYCHOLOGII A PŘÍBUZNÝCH VĚDÁCH

- ✘ Stevensova definice měření – přiřazování číslíc objektům a událostem na základě pravidel
 - ✘ Tato definice je problematická, ne každé přiřazování číslíc je měření, ale klasická psychometrika s ní stále pracuje, proto je potřeba tento koncept pochopit, ač je pomýlený a být si jeho nedostatků vědom
 - ✘ Stevensovy úrovně měření
 - + Nominální
 - + Ordinální
 - + Intervalová
 - + Poměrová
- Kontrolní otázka – jaké jsou jejich míry středu?

PROBLÉMY STEVENSOVA POJETÍ

- ✘ Nikdy neověřený předpoklad (nebo neověřitelný?), že psychologické atributy jsou kvantitativní povahy
- ✘ Přijetí chybné definice měření oproti klasickému pojetí
- ✘ Klasické (přírodovědné) pojetí měření - měření jako proces odhadování míry nějaké velikosti kvantitativního atributu ve vztahu k dané jednotce (kolikrát se jednotka vejde do hodnoty nějaké veličiny)
- ✘ Adekvátní rozvoj věcných teorií v humanitních oborech – sebelepší teorie měření nestačí, pokud jsou teorie toho co chceme měřit vágní či špatné (např. jak měřit schopnosti, stačí výkonové testy?, historie vzniku EQ)

MĚŘENÍ V PSYCHOLOGII A PŘÍBUZNÝCH VĚDÁCH

- ✘ **Přímé** (porovnání dvou stejných atributů) x **nepřímé měření** (srovnání konkrétního atributu s jiným atributem)
- ✘ Na míry psychických charakteristik se usuzuje prostřednictvím odpovědí na nějaké otázky či reakcí na určité situace, tzn. jedná se vždy o nepřímé měření!
- ✘ Problém – vztah mezi výsledky té dané reakce a hodnotami měřeného atributu.
- ✘ Výsledky měření navíc ovlivňovány mnoha nežádoucími vlivy.
- ✘ K jejich alespoň částečné eliminaci slouží popis chyb měření aneb Co dělat nechceme-li se měření úplně vzdát.

KLASIFIKACE CHYB MĚŘENÍ

- ✘ **Konstantní (systematické) chyby** – nejzávažnější chyby týkající se samé podstaty měření v psychologii, existuje vůbec to, co měřím?
„Intelligence je to, co měří inteligenční testy.“
S jejich eliminací souvisí **validita**.
- ✘ **Osobní chyby** – zapříčiněné osobou zadavatele či hodnotitele.
S jejich eliminací souvisí **objektivita**.

KLASIFIKACE CHYB MĚŘENÍ

- × **Náhodné (proměnné chyby)** – odlišnost naměřených hodnot v závislosti na velikosti měřené hodnoty a přesnosti použitého měřidla.

Eliminací se zabývá **reliabilita**.

- × **Interpretační chyby** - spočívají v nedodržení požadavku, aby se hodnota naměřená testem vždy interpretovala v nějakém vhodném kontextu.

Eliminací se zabývá **normalizace (standardizace)**.

K PROSTUDOVÁNÍ A ZAMYŠLENÍ

Urbánek, Denglerová, Širůček: Psychometrika
strany 17-52